

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku**

Gdańsk, dnia 29 grudnia 2011 r.

**Pan
Mirośław Mikłaszewicz
p.o. Naczelnika
Urzędu Celnego
w Gdańsku**

LGD-4101-022-01/2011
P/11/023

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie *art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.)*, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Celnym w Gdańsku (dalej: „Urząd”), obejmującą opodatkowanie akcyzą wyrobów alkoholowych w latach 2010-2011 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 30 listopada 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień, wywiązywanie się Naczelnika Urzędu z obowiązku poboru podatku akcyzowego od wyrobów alkoholowych.

Powyższa ocena wynika z niżej opisanych ustaleń:

1. W badanym okresie wzrosła z 42 do 48 liczba podmiotów prowadzących działalność w zakresie wyrobów alkoholowych, ujętych w rejestrze, prowadzonym przez Naczelnika Urzędu zgodnie z *art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym*¹. Wpisy do ww. rejestru, dotyczące takich podmiotów (w badanym okresie zarejestrowano

---

¹ Dz.U. z 2011 r. Nr 108, poz. 626 ze zm.

9 nowych podmiotów, a 3 wykreślono) aktualizowano na bieżąco, a potwierdzenia przyjęć zgłoszeń rejestracyjnych wystawiane były przez Naczelnika Urzędu w terminie określonym w *art. 16 ust. 3 ww. ustawy*.

Stwierdzono jednak, że w Urzędzie nie realizowano obowiązku określonego w *art. 19 ust. 5 pkt 1 ww. ustawy*, tj. nie powiadamiano podmiotów o ich wykreśleniu z rejestru. Wprawdzie była Naczelnik Urzędu wyjaśniła, że dotyczyło to sytuacji, w których wykreślenie następowało na skutek zgłoszenia przez te podmioty zaprzestania czynności podlegających opodatkowaniu akcyzą, to jednak zdaniem NIK ww. przepisy przewidują możliwość odstąpienia od powiadomienia tylko w przypadku, gdy w wyniku czynności sprawdzających okaże się, że podmiot nie istnieje.

2. Wszystkich (5) wydanych w badanym okresie w Urzędzie zezwoleń na wykonywanie czynności w zakresie wyrobów alkoholowych akcyzowych² udzielono prawidłowo, zgodnie z wymogami określonymi w *ustawie o podatku akcyzowym* oraz z zachowaniem terminów i formy, określonych przepisami *ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa*³.

Urząd posiadał procedurę, określającą zasady postępowania przy wydawaniu zezwoleń, zatwierdzoną przez Naczelnika Urzędu w dniu 31 lipca 2006 r. Procedura ta nie była jednak aktualizowana, pomimo zmieniającego się stanu prawnego i faktycznego – stwierdzono m.in. jej nieaktualność w zakresie nazwy komórki odpowiedzialnej za realizację ww. zadań oraz niedostosowanie do zmian, wprowadzonych przepisami *ustawy z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw*⁴. Wprawdzie z wyjaśnień Pana Naczelnika wynika, że niedokonanie aktualizacji nie miało wpływu na funkcjonowanie procedury, jednak, w trakcie kontroli zatwierdzono nową procedurę, uwzględniającą ww. zmiany.

Urząd monitorował wykorzystanie zezwoleń, a w przypadku 3 podmiotów (składy podatkowe), które nie prowadziły działalności przez okres dłuższy niż 3 miesiące bez powiadomienia Naczelnika Urzędu – zezwolenia cofnięto, zgodnie z *art. 52 ust. 2 pkt 1 ustawy o podatku akcyzowym*.

---

² Wydane zostały zezwolenia na: nabywanie wyrobów akcyzowych jako zarejestrowany handlowiec (3), nabywanie wyrobów alkoholowych jako zarejestrowany odbiorca (1) oraz wysyłanie wyrobów akcyzowych jako zarejestrowany wysyłający (1).

³ Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.

⁴ Dz.U. Nr 151, poz. 1013.

3. Z wyjaśnień Pana Naczelnika oraz Kierownika Referatu Akcyzy i Gier wynika, że w Urzędzie monitorowano terminowość składania deklaracji przez podatników podatku akcyzowego, jednak czynności tych nie dokumentowano (generowane w systemie Zefir raporty w tym zakresie sporządzano w cyklach miesięcznych i weryfikowano na ekranie monitora, nie archiwizując ich). Nie kwestionując faktu prowadzenia takiego monitoringu NIK zauważa, że jest on istotny z punktu widzenia możliwości terminowego dochodzenia należności z tytułu tego podatku, a zatem zasadne wydaje dokumentowanie podejmowanych w jego ramach czynności oraz ich wyników.

W badanym okresie wpłynęło do Urzędu po terminie określonym w *art. 21 ustawy o podatku akcyzowym* 5 deklaracji podmiotów prowadzących działalność w zakresie napojów alkoholowych, z których wynikał obowiązek podatkowy. W 4 z ww. przypadków podatnicy złożyli zawiadomienia, o których mowa w *art. 16 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy*⁵, natomiast w 1 przypadku wszczęto postępowanie o ukaranie.

W Urzędzie nie w pełni realizowano wynikający z polecenia Dyrektora Izby Celnej w Gdyni obowiązek przekazywania do Wydziału Egzekucji Izby kopii niezapłaconych deklaracji podatkowych w terminie 45 dni od dnia ich złożenia. W badanym okresie na 11 takich deklaracji 4 (na kwotę 7,4 tys. zł) przekazano z opóźnieniem od 21 do 53 dni w stosunku do ww. terminu, z powodu – jak wynika z wyjaśnień Pana Naczelnika – znacznego obciążenia pracą Referatu Podatku Akcyzowego i Gier Urzędu. Zauważyć należy, iż Urząd ww. deklaracje niezwłocznie wprowadzał do systemu Zefir.

Wszystkie (5) wydane przez Naczelnika Urzędu w badanym okresie decyzje, określające zobowiązanie w podatku akcyzowym od wyrobów alkoholowych, ujęto w systemie Zefir w terminie umożliwiającym ich wprowadzenie do ksiąg rachunkowych zgodnie z *art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*⁶.

4. Nie stwierdzono nieprawidłowości przy prowadzeniu przez Naczelnika Urzędu postępowań w sprawie ulg w spłacie zobowiązań z tytułu podatku akcyzowego od napojów alkoholowych. W badanym okresie Naczelnik Urzędu wydał, zachowując wymogi określone w przepisach *ustawy Ordynacja podatkowa*, 2 decyzje w ww. zakresie, którymi odroczył termin płatności podatku na kwotę 78.556,9 tys. zł (decyzji

---

⁵ Dz.U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765 ze zm.

⁶ Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

odmawiających udzielenia ulgi nie wydano). Wpłat odroczonego podatku dokonano w terminach określonych decyzjami.

5. W badanym okresie Urząd podejmował właściwe działania mające na celu zapobieganie, ujawnianie i zwalczanie oszustw podatkowych oraz innych nieprawidłowości w zakresie poboru podatku akcyzowego od wyrobów alkoholowych. W ramach tych działań m.in.:

- współpracowano z organami administracyjnymi państw członkowskich UE w oparciu o przepisy *rozporządzenia Rady (WE) nr 2073/2004 z dnia 16 listopada 2004 r.*⁷. W ramach tej współpracy m.in. podjęto odpowiednie czynności oraz udzielono terminowych odpowiedzi na 7 otrzymanych wniosków (w tym 6 MVS) oraz wysłano w 4 wymagających tego sprawach komunikaty informacyjne EWSE.

Stwierdzono jednak, że spośród 33 otrzymanych przez Urząd komunikatów informacyjnych EWSE – w 31 przypadkach, w których nie wykryto nieprawidłowości, nie wysłano raportów zwrotnych, o których mowa w „Instrukcji merytorycznej korzystania z formularzy elektronicznych systemów EWSE i MVS w środowisku Java”. Z wyjaśnień byłej Naczelnik Urzędu wynikało, że Urząd nie posiadał tej Instrukcji, jednak obowiązek wysyłania raportów wynikał również z treści otrzymanego przez Urząd pisma Departamentu Podatku Akcyzowego i Ekologicznego Ministerstwa Finansów z dnia 16.09.2009r.;

- w związku z pismem Szefa Służby Celnej z dnia 24 czerwca 2010 r., dotyczącym zwiększenia bezpieczeństwa obrotu wyrobami akcyzowymi, w szczególności zapobieżenia nieprawidłowościom w obrocie alkoholem etylowym skażonym, przekazano właściwym podmiotom 93 informacje o całkowitym skażeniu tego alkoholu oraz 138 informacji o jego wysyłce. Ponadto do dnia 17 listopada 2011 r. przeprowadzono 3 kontrole 2 podmiotów w zakresie zakupu i zużycia alkoholu etylowego całkowicie skażonego (nie stwierdzając nieprawidłowości);
- przeprowadzono 99 kontroli na targowiskach, bazarach i giełdach (w tym 52 z Policją lub Strażą Graniczną) mających na celu wykrycie wprowadzania do obrotu napojów alkoholowych z nielegalnej produkcji lub powstałych na bazie odkażania alkoholu etylowego (w wyniku 4 z takich kontroli stwierdzono sprzedaż alkoholu bez polskich znaków akcyzy).

---

⁷ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2073/2004 z dnia 16 listopada 2004 r. w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie podatków akcyzowych (Dz. Urz. UE L 359 z 4 grudnia 2004 r., ze zm.).

Stwierdzono jednak, że w ramach ww. kontroli nie prowadzono i nie zlecano badań alkoholu w celu wykluczenia jego nielegalnego odkażania. Wprawdzie z wyjaśnień Pana Naczelnika wynika, że Urząd nie posiadał testerów do takich badań, gdyż ryzyko wystąpienia odkażania jest znikome, jednak – wobec nieprzeprowadzenia ww. badań – nie zostało to zweryfikowane;

- przeprowadzono 25 obowiązkowych kontroli obrachunkowych zapasów i obrotu wyrobami oraz stosowania znaków akcyzy (nieprawidłowości w zakresie opodatkowania akcyzą wyrobów alkoholowych stwierdzono w wyniku 3 z takich kontroli) oraz prowadzono stały nadzór 2 składów podatkowych, w których dokonywano skażenia alkoholu etylowego;
- w związku z poleceniem Dyrektora Izby Celnej w Gdyni, zawartym w piśmie z dnia 28 lipca 2011 r. – do dnia 17 listopada 2011 r. przeprowadzono 10 kontroli w zakresie zakupu i zużycia alkoholu całkowicie skażonego (nie stwierdzając nieprawidłowości).

W Urzędzie nie wykonywano kontroli, o których mowa w piśmie Szefa Służby Celnej z dnia 23 marca 2011 r., tj. kontroli w celu sprawdzenia prawidłowości ostatecznego przeznaczenia importowanych płynów do spryskiwaczy szyb samochodowych oraz płynów przeciwoblodzeniowych – z powodu niewielkiej ilości takich towarów, deklarowanych w zgłoszeniach celnych.

6. W Urzędzie zidentyfikowano bariery utrudniające osiągnięcie lepszych wyników w wykrywaniu oraz ograniczaniu nieprawidłowości w poborze podatku akcyzowego od wyrobów alkoholowych, jednak nie dotyczyły one bezpośrednio zakresu działalności Urzędu. Jak wynika z wyjaśnień Naczelnika Urzędu, z powodu istnienia niewielkiego ryzyka wystąpienia zagrożeń i oszustw podatkowych w legalnym obrocie wyrobami alkoholowymi – o rozpoznanych barierach nie informowano jednostek nadrzędnych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) zapewnienie powiadamiania podmiotów o ich wykreśleniu z rejestru, zgodnie z art. 19 ust. 5 pkt 1 ustawy o podatku akcyzowym,
- 2) wprowadzenie mechanizmu kontrolnego (rozwiązania organizacyjnego) zapewniającego aktualizowanie obowiązujących w Urzędzie procedur,
- 3) dokumentowanie czynności podejmowanych w ramach monitoringu terminowości składania deklaracji przez podatników podatku akcyzowego oraz ich wyników,

- 4) wprowadzenie mechanizmu kontrolnego (rozwiązania organizacyjnego) zapewniającego terminowe przekazywanie wszystkich kopii niezapłaconych deklaracji podatkowych do Wydziału Egzekucji Izby Celnej w Gdyni,
- 5) sporządzanie raportów zwrotnych, dotyczących otrzymanych w ramach systemu EWSE komunikatów informacyjnych również w przypadku niewykrycia nieprawidłowości,
- 6) podjęcie działań w celu zweryfikowania oszacowanego przez Urząd ryzyka wystąpienia nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu napojów alkoholowych z nielegalnej produkcji lub powstałych na bazie odkażania alkoholu etylowego na targowiskach, bazarach i giełdach.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK* oczekuje przedstawienia, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.